

УДК 811.111'373.2

КАРПЕНКО Максим Юрійович

кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, телефон: +380636662222, e-mail: m.yu.karpenko@gmail.com, ORCID ID: 0000–0003–0308–5284

РОЗПОДІЛ САЙТОНІМІВ-КОМПОЗИТИВ ЗА КОМПОНЕНТАМИ-КОНСТИТУЕНТАМИ

Анотація. В статті окреслено деякі особливості лексичного складу власних назв на позначення веб-сайтів. **Об'єктом** дослідження є сайтоніми — власні назви, що номінують складники Інтернету — сайти. **Предметом** дослідження є онімний простір Інтернету, який має власну специфіку через унікальність досліджуваних онімів. **Матеріалом** дослідження послужила вибірка найчастіше відвідуваних сайтонімів обсягом у 1000 позицій, зроблена на основі списку найпопулярніших сайтів, який формується сервером компанії Alexa Internet, Inc.

Виявлено загальні тенденції в номінації складених назв, що номінують сайтоніми різних функціональних зон: комунікативної, інформаційної, комерційної, рекреаційної, освітньої, файлообмінної, а також сайтонімів, які слугують назвами дорвеям. Найчастіше уживаною словотвірною моделлю, за допомогою якою творяться назви вебсайтів є словоскладання. В даній статті було виокремлено найуживаніші лексеми, що входять в склад складних за структурою сайтонімів, та зроблено спробу розтлумачити їх вибір з кути зору функціональної навантаженості сайта. Наша розвідка показує, що найчастіше уживаними компонентами сайтонімів-композитив є лексеми на позначення тематики сайту та патронімічні елементи, тобто лексеми, основним призначенням яких є категоризація сайту.

Ключові слова: сайтонім, Інтернет-дискурс, ономастика, Інтернет-ономастика.

Розвиток комп'ютерних технологій в останні десятиріччя зумовив появу нового виміру людського життя — віртуального. Цифрові технології наразі розвинені настільки, що уможливають створення штучної моделі людського життя, елементи якої мають власну специфіку номінації, максимально уяскравлену на онімному рівні. Дану статтю скеровано на встановлення загальних закономірностей функціонування онімів як складників простору Інтернету.

Об'єктом дослідження є сайтоніми — власні назви, що номінують складники Інтернету — сайти.

Предметом дослідження є онімний простір Інтернету, який має власну специфіку через унікальність досліджуваних онімів.

Матеріалом дослідження послугувала вибірка сайтонімів обсягом у 1000 позицій, зроблена на основі списку найпопулярніших сайтів, який автоматично формується сервером компанії *Alexa Internet, Inc.* щодня. Дата формування використаного у роботі списку — 14 жовтня 2012 р.

Наприкінці ХХ сторіччя з технологічним розвитком з'явився такий феномен, як **комп'ютерне буття** — сфера дійсності, опосередкована новітніми комп'ютерними технологіями.

У межах комп'ютерного буття наявна можливість комунікації за допомогою поєднання комп'ютерів у мережі. Глобальною мережею є **Інтернет**, архітектура якого відрізняється від архітектури інших мереж своєю рекурсивною (нескінченно вкладеною сама в себе) моделлю взаємодії хостів **клієнт-сервер**, що формує глобальну «мережу мереж». У межах Інтернету існує Всесвітня павутина — система поєднаних між собою сукупностей гіпертекстових документів.

Комп'ютерно опосередкована комунікація за допомогою Інтернету поєднує характеристики як письмової, так і усної комунікації, і являє собою (на доповнення до них) третій шлях комунікації. Інтернету притаманний власний **дискурс** — результат процесу людського спілкування, який властивий певній ситуації в певному середовищі, містить усю повноту матеріальних (здійснені інтеракції, матеріалізовані в мовленні) і нематеріальних (комунікативна ситуація) складників цього процесу і має дистинктивні лінгвальні ознаки, що можуть бути сформовані ситуацією, середовищем чи шляхом передачі інформації в цьому середовищі. Отже, **дискурс є результатом комунікації в певній ситуації разом з усіма конституентами**.

Невід'ємною частиною Інтернет-дискурсу є власний ономастикон, витлумачуваний як сукупність усіх власних назв, що функціонують в Інтернет-середовищі. Однією з базових одиниць Інтернет-ономастикону є **сайтонім** — власна назва сайту, наприклад, *http://www.urbandictionary.com* чи *http://www.bash.org*.

Вважаємо за доцільне розмежувати Інтернет-ономастикон на функціональні зони, тобто окремі сегменти множини онімів у межах Інтернету, розділені за домінуючою функцією цих сайтів. У до-

слідженні виокремлено сім функціональних зон, кожна із яких містить низку груп. Найпоширенішою є **комерційна** зона (31.1 %), до якої входять такі групи сайтів, як комерційний репрезентаційний сайт, торговельний сайт і транзакційний сайт. За нею йде **інформаційна** зона (25.9 %), що обіймає такі групи сайтів, як пошукова система, ретрансляційний сайт, некомерційний репрезентаційний сайт. Третьою за поширеністю є **рекреаційна** зона (18.7 %), що містить такі групи сайтів, як браузерна гра, фото-сайт, відео-сайт, мережевий сервіс. Четверте місце посідає **комунікативна** зона (9.7 %), до якої входять такі групи сайтів, як соціальна мережа, електронна пошта, блог, онлайн-обговорення, сервіс для обміну короткими повідомленнями, сервіс для соцзакладок. Далі виокремлюємо **освітню** зону (6.3 %), що обіймає такі групи сайтів, як дистанційна освіта та сховище текстів. Одну з останніх стрічок становить **файлообмінна** зона (5 %), до складу якої входять такі групи сайтів, як сховище файлів і каталог торент-файлів. В окрему зону уналежнено **дорвеї** (2.3 %), які перенаправляють користувача на інший сайт.

Як було зазначено в попередніх розвідках [див. докл. 1, 2, 3, 4, 5], домінуючу позицію по всіх зонах займає така словотвірна модель як словоскладання. Нижче окреслено найпопулярніші лексеми, які було використано при створенні складених сайтонімів з нашої вибірки. До результатів було включено лише зареєстровані в словниках лексеми (за виключенням службових слів: артиклів, сполучників, прийменників тощо), які зустрічались більше, ніж 3–4 рази.

Найуживанішими лексемами, що називають сайти комерційної спрямованості є наступні слова (див. табл. 1).

Ці результати унаочнено в наступному малюнку, де більш популярні лексеми дано більшим кеглем, менш популярні — меншим (див. рис. 1).

Як свідчать результати наших підрахунків, більшість слів, уживаних при словотворі сайтонімів комерційної функціональної зони, є ключовими словами, які пов'язані з фінансовими транзакціями, такими як *bank, pay, shop* тощо. Також наявні слова, які вказують на «онлайновість» комерційних установ — *net, click, online* тощо. Це може бути пов'язано з частотним підкресленням за допомогою назви комерційного сайту того факту, що це онлайн-представництво певної установи, що існує поза межами Всесвітньої павутини.

Таблиця 1

Найпоширеніші лексеми, які використовуються при словотворі складених сайтонімів комерційної зони

Комерційна зона	
Слово	Кількість
net	17
bank	12
click	7
web	6
host	5
soft	5
air	4
get	4
hot	4
online	4
pay	4
shop	4

Рис. 1. Лексична хмара, що унаочнює лексеми, найчастотніше вживані при словотворі сайтонімів комерційної зони

Складені сайтоніми на позначення сайтів, які покликані інформувати користувача про найактуальніші події та надавати інформацію про навколишні установи, найчастіше містять наступні лексеми:

Таблиця 2

Найпоширеніші лексеми, які використовуються при словотворі складених сайтонімів інформаційної зони

Інформаційна зона	
Слово	Кількість
net	13
news	9
art	6
search	6
port	5
red	5
time	5
ant	4
bar	4
daily	4
one	4
post	4
ton	4
weather	4

Рис. 2. Лексична хмара, що унаочнює лексеми, найчастотніше вживані при словотворі сайтонімів інформаційної зони

Згідно з результатами наших розрахунків, домінантні позиції серед лексем, що утворюють складені сайтоніми інформаційної функціональної зони, займають слова на позначення типу інформації, що можна знайти на сайті — *news*, *weather*, *search* тощо. Також є частотни-

ми елементи, що використовуються в назвах газетних видань — *daily* та *post*, оскільки вони часто є онлайн-версіями таких паперових видань як *The Washington Post* чи *Daily Mail* тощо.

Складені назви сайтів, які дозволяють користувачу відпочити чи розважитись, найчастіше мають у своєму складі наступні лексеми:

Таблиця 3

Найпоширеніші лексеми, які використовуються при словотворі складених сайтонімів рекреаційної зони

Рекреаційна зона	
Слово	Кількість
tube	18
porn	13
net	11
live	7
image	5
video	5
you	5
art	4
pic	4
porno	4

Рис. 3. Лексична хмара, що унаочнює лексеми, найчастотніше вживані при словотворі сайтонімів рекреаційної зони

Результати наших розрахунків свідчать, що найчастіше лексеми, які є компонентами складених сайтонімів рекреаційної зони, містять ключові слова на позначення матеріалів, що очікують користувачів на сайті — *porno/porn, video, image, pic* (скорочення від *picture*) тощо. Також частотними є такі лексеми, як *you* та *tube*, які є компонентами патронімічно-мотивованих сайтів, які наслідують назві популярного сайту для перегляду відео *youtube.com*, та за допомогою цих компонентів вказують на схожість функціоналу.

Компонентами складених сайтонімів на позначення сайтів, що дозволяють користувачам спілкуватись між собою, найчастіше виступають наступні лексеми:

Таблиця 4

Найпоширеніші лексеми, які використовуються при словотворі складених сайтонімів комунікативної зони

Комунікативна зона	
Слово	Кількість
net	8
log	4
black	3
hat	3
mat	3
war	3
web	3
answer	2
blog	2
forum	2
live	2
press	2
sky	2
stack	2
two	2
word	2
world	2

Як свідчать результати наших розрахунків, компонентами складених сайтонімів комерційної функціональної зони найчастіше є слова, які підкреслюють «онлайновість» комунікації на протипагу особисто-

му спілкуванню — *net* та *web*. Частотними є лексеми на позначення функціоналу сайту — *word*, *answer*, *forum* тощо.

Рис. 4. Лексична хмара, що унаочнює лексеми, найчастотніше вживані при словотворі сайтонімів комунікативної зони

Цікавою видається популярність таких слів, як *black* та *hat*, які є компонентами популярного в Інтернеті словосполучення *Black hat* (англ., комп. жарг. «хакер, який займається протиправною деструктивною діяльністю»). Популярним засобом професійної взаємодії між цими фахівцями є форуми, які в своїй назві містять одне чи обидва слова з цього словосполучення.

Як свідчать результати наших розрахунків, сайтоніми на позначення сайтів, що дозволяють користувачам отримати матеріали для самоосвіти, найчастіше містять у своїй назві слово *wiki*, яке є компонентом патронімічно-мотивованих сайтонімів, що наслідують назві онлайн-енциклопедії *wikipedia.org* і вказують на схожі риси — безкоштовність, можливість кожного користувача редагувати текст статей тощо. Також частотними є слова на позначення тематики сайту — *dictionary*, *reference*, *article* тощо.

Компонентами сайтонімів на позначення сайтів, що дозволяють користувачам обмінюватись файлами, найчастіше є наступні лексеми:

Таблиця 5

Найпоширеніші лексеми, які використовуються при словотворі складених сайтонімів освітньої зони

Освітня зона	
Слово	Кількість
wiki	4
how	3
net	3
article	2
dictionary	2
engine	2
food	2
reference	2
search	2
site	2
top	2
work	2

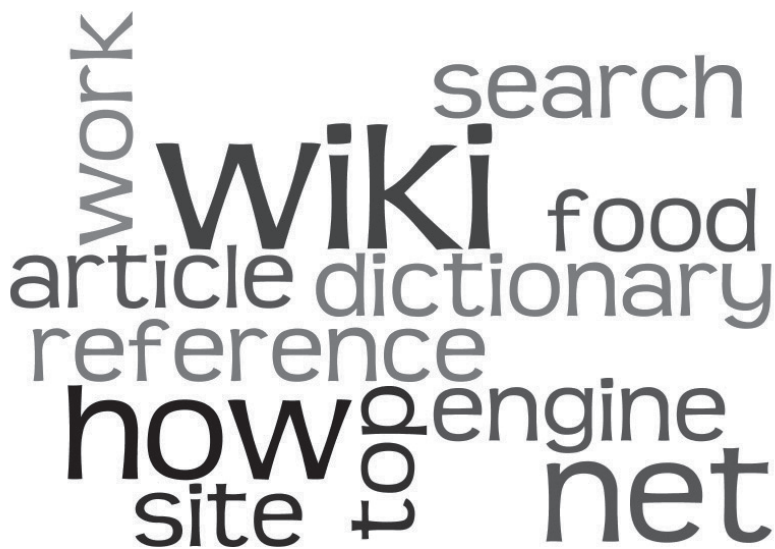

Рис. 5. Лексична хмара, що унаочнює лексеми, найчастотніше вживані при словотворі сайтонімів освітньої зони

Таблиця 6

Найпоширеніші лексеми, які використовуються при словотворі складених сайтонімів файлообмінної зони

Файлообмінна	
Слово	Кількість
share	9
net	8
bit	5
file	5
load	4
red	3
torrent	3
soft	3

Рис. 6. Лексична хмара, що унаочнює лексеми, найчастотніше вживані при словотворі сайтонімів файлообмінної зони

Як свідчать результати наших розрахунків, компонентами сайтонімів на позначення сайтів, що дозволяють користувачам обмінюватись файлами між собою, найчастіше є слова, які вказують на функціонал сайту — *share*, *load*, *torrent*, *file* тощо. Також частотно уживаним є слово *bit*, яке метонімічно вказує на файли (файл складається з оди-

ниць інформації — байтів, а байти складаються з нулів та одиниць — бітів).

Сайтоніми на позначення сайтів, єдиною функцією яких є пересилання користувача на інші сайти, тобто дорвеї, найчастіше в своєму складі містять наступні лексеми:

Таблиця 6

Найпоширеніші лексеми, які використовуються при словотворі складених сайтонімів, що називають дорвеї

Дорвеї	
Слово	Кількість
list	2
manage	2
net	2

Рис. 7. Лексична хмара, що унаочнює лексеми, найчастотніше вживані при словотворі сайтонімів, що називають дорвеї

Можемо константувати, що найчастіше уживані лексеми, які є компонентами дорвеїв, належать до різних семантичних груп. На нашу думку, це пов'язано з можливістю дорвеїв бути семантично непов'язаними з назвою сайту, на який вони пересилають користувача, оскільки вони використовуються суто для маніпуляції пошуковими системами.

Підводячи висновок, можна сказати, що найпоширенішими є складені за структурою сайтоніми. Найбільш уживаними в їх складі є лексеми на позначення тематики сайту, наприклад, *image* чи *video* для сайтів рекреаційної зони, або *search* та *weather* для сайтів інформаційної зони тощо. Існують також і елементи патронімічної мотивації, наприклад *tube*, що наслідую назві сайту *youtube*, або *wiki*, що наслідую назві сайту *wikipedia* тощо. Ці лексеми в основному слугують категоризації функціонального навантаження сайту. В подальших розвідках планується детальніше дослідити психологічні механізми, що сприяють такому вибору лексем.

Література

1. Карпенко М. Ю. Онімний простір Інтернету (на матеріалі англomовних сайтонімів): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / М. Ю. Карпенко. — Одеса, 2016. — 251 с.
2. Карпенко М. Ю. Розподіл англomовних сайтонімів за функціональними зонами / М. Ю. Карпенко // Нова філологія. — Вип. 51. — Запоріжжя: ЗНУ, 2012. — С. 78–82.
3. Карпенко М. Ю. Словотвірна класифікація сайтонімів англomовного сектора Інтернету / М. Ю. Карпенко // Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки (мовознавство). — 2014. — № 130. — С. 496–502.
4. Карпенко М. Ю. Структурна класифікація сайтонімів / М. Ю. Карпенко // Записки з ономастики. — 2013. — № 16. — С. 60–72.
5. Карпенко М. Ю. Структурні особливості сайтонімів англomовного сектора Інтернету / М. Ю. Карпенко // Записки з романо-германської філології. — 2015. — № 2 (35). — 89–95.
6. Crystal D. Language and the Internet / D. Crystal. — 2nd ed. — NY: CUP, 2006. — 304 p.

References

1. Karpenko M. Yu. (2016), The Onymic Space of the Internet (on the Basis of English Site Names), Thesis. Odesa, 251 p.
2. Karpenko M. Yu. (2012), Distribution of English Site Names According To Site Functions: New Philology, Vol. 51, Zaporizhia, pp. 78–82.
3. Karpenko M. Yu. (2014), Word-Building Classification of English Site Names: Kyrovohrad National Pedagogical Vynnychenko University Scientific Journal, Linguistic Series, Vol. 130, pp. 496–502.
4. Karpenko M. Yu. (2013), Structural Classification of English Site Names: Opera in Onomastica, Vol. 16, pp. 60–72.

5. Karpenko M. Yu. (2015), Structural Peculiarities of English Site Names, Writings in Romance-Germanic Philology, Vol. 2 (35), pp. 89–95.
6. Crystal D. (2006) Language and the Internet, New York, CUP, 304 p.

КАРПЕНКО Максим Юрьевич

кандидат филологических наук,
старший преподаватель кафедры грамматики английского языка,
Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова,
телефон: +380636662222; e-mail: m.yu.karpenko@gmail.com,
ORCID ID: 0000–0003–0308–5284

Аннотация. В статье обозначены некоторые особенности лексического состава имен для обозначения веб-сайтов. **Объектом** исследования являются сайтонимы — имена собственные, которые номинируют составляющие Интернета — сайты. **Предметом** исследования является онимное пространство Интернета, которое имеет свою специфику из-за уникальности исследуемых онимов. **Материалом** исследования послужила выборка самых посещаемых сайтонимов объемом в 1000 позиций, сделанная на основе списка самых популярных сайтов, который формируется сервером компании Alexa Internet, Inc.

Выявлены общие тенденции в номинации составных имён собственных, которые номинируют сайтонимы различных функциональных зон: коммуникативной, информационной, коммерческой, рекреационной, образовательной, файлообменной, а также сайтонимов, которые служат названиями доменов. Чаще всего употребляемой словообразовательной моделью, с помощью которой возникают названия вебсайтов, является словосложение. В данной статье были выделены самые употребляемые лексемы, входящие в состав сложных по структуре сайтонимов, и сделана попытка растолковать их выбор с точки зрения функционала сайта. Наше исследование показывает, что наиболее употребляемыми компонентами сайтонимов-компонитов являются лексемы, которые обозначают тематику сайта, и патронимические элементы, то есть лексемы, основным назначением которых является категоризация сайта.

Ключевые слова: сайтоним, Интернет-дискурс, ономастика, Интернет-ономастика.

KARPENKO Maksym Yurievich

PhD, Senior instructor, Chair of English Grammar

of Odesa National Mechnikov University,

tel.: +380636662222; E-mail: m.yu.karpenko@gmail.com,

ORCID ID: 0000–0003–0308–5284

Abstract. *In the article, some features of the lexical composition of personal names that nominate websites are outlined. The proper names, which nominate sites, the components of the Internet, are the object matter of the research. The subject of the research is the onymic space of the Internet that has its own peculiarities because of the uniqueness of the personal names researched. The material of the study was a sample of the names of 1000 most visited sites, based on the list of the most popular sites that is formed by the server of Alexa Internet, Inc.*

The general tendencies in the creation of composite site names within different functional zones are determined, namely the communicative, informational, commercial, recreational, educational, and file-sharing functional zones, and also site names, which nominate doorway sites. The most commonly used word-formation model, with the help of which the names of websites come to be, is compounding. In this article, the most commonly used lexemes, which are part of composite site names, were highlighted, and an attempt was made to explain their choice in terms of the site functionality. Our research shows that the most commonly used in structurally composite site names are lexemes, which indicate the main function of the site, and patronymic elements, that is, lexemes, whose main purpose is the categorization of the site.

Key words: *site name, Internet-discourse, onomastics, Internet-onomastics.*